

INFORMÁCIA O NÁRODNOM STRATEGICKOM PLÁNE ROZVOJA VIDIEKA NA ROKY 2007-2013

Národný strategický plán rozvoja vidieka SR na roky 2007 – 2013 (schválený vládou SR dňa 24. mája 2006) je východiskovým dokumentom pre možnosť čerpania finančných prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EAFRD). Dokument predstavuje referenčný nástroj na prípravu Programu rozvoja vidieka na roky 2007 – 2013. Stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované z EAFRD v programovom období 2007 – 2013.

Strategický rámec rozvoja vidieka do roku 2013 stanovuje ako globálny cieľ multifunkčné poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo a udržateľný rozvoj vidieka. V rámci neho sú definované 4 prioritné osi, ktorých cieľom je zlepšiť konkurencieschopnosť agropotravinárskeho a lesného sektora prostredníctvom zvyšovania efektívnosti a kvality výroby so zachovaním princípov udržateľného rozvoja a princípov ekologizácie hospodárenia na vidieku. Spolu s modernizáciou, inováciou a podporou vzdelanosti bude dôraz kladený aj na zlepšenie životného prostredia v zmysle zachovania biodiverzity na vidieku, kvality vôd, zmiernenie klimatických zmien a tiež na aktivity, ktoré prispejú k znižovaniu regionálnych rozdielov vidieka na Slovensku.

V strategických usmerneniach Spoločenstva sa stanovujú oblasti dôležité z hľadiska plnenia priorít Spoločenstva, najmä v súvislosti s cieľmi trvalej udržateľnosti stanovenými na zasadnutí Európskej Rady v Göteborgu a s prepracovanou Lisabonskou stratégiou pre ekonomický rast a zamestnanosť. Cieľom NSPRV SR 2007-2013 ako i samotného Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013 je stanoviť také priority/aktivity, ktoré budú v súlade s prioritami Spoločenstva vymedzenými v Strategických usmerneniach Spoločenstva ako i národnými prioritami. Stratégia rozvoja vidieka odráža 4 kľúčové priority zamerané na konkurencieschopnosť poľnohospodárskeho, potravinárskeho a lesného sektora, ochranu a zlepšenie kvality životného prostredia, zlepšenie kvality života na vidieku a zlepšenie riadenia vo vidieckych oblastiach.

CIELE NÁRODNÉHO STRATEGICKÉHO PLÁNU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007-2013

V rámci osi zameranej na „*konkurencieschopnosť*“ je hlavným cieľom zamerať sa na reštrukturalizáciu, informatizáciu a modernizáciu/inovácie a vzdelávanie poľnohospodárskeho, potravinárskeho a lesného sektora. Z pohľadu predchádzajúcich skúseností ako i súčasnej situácie v poľnohospodárskom sektore, je potrebné pokračovať v implementácii opatrení so zameraním na reštrukturalizáciu, modernizáciu a vzdelávanie.

V rámci smerovania osi „*zlepšenie životného prostredia a krajiny*“ sú opatrenia zamerané na zlepšenie životného prostredia a krajiny s cieľom zachovania biodiverzity, kvality vody, pôdy a zmiernenia klimatických zmien a podpory aktivít, ktoré prispejú k zvýšeniu hodnoty územia. Dôraz je kladený na trvalo udržateľné poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo vo vidieckych oblastiach.

Os zameraná na „*kvalitu života vo vidieckych oblastiach*“ prispeje k diverzifikácii vidieckeho hospodárstva s cieľom zlepšiť súčasnú situáciu na vidieku. Hlavnou prioritou bude vytváranie pracovných príležitostí a podmienok pre rast, podpora diverzifikačných aktivít mimo poľnohospodárstva a obnova a rozvoj obcí mimo inovačných a kohéznych pólov rastu. Medzi kľúčové aktivity v rámci tejto osi považujeme podporu pri využívaní obnoviteľných zdrojov energií, obnovu a rozvoj obcí, vzdelávanie a podporné aktivity súvisiace s činnosťou miestnych akčných skupín a podporu vidieckeho cestovného ruchu.¹

Os zameraná na „*tvorbu a mobilizáciu miestnych akčných skupín*“ prispeje k vytváraniu a implementácii miestnych rozvojových stratégií s dôrazom na miestne potreby.

¹ Aktivity zamerané na podporu vidieckeho cestovného ruchu závisia od implementácie opatrenia Podpora činností v oblasti cestovného ruchu.

NAVRHOVANÉ OPATRENIA PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007-2013

OS 1 *Zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva*

Opatrenia zamerané na reštrukturalizáciu a rozvoj fyzického potenciálu a podporu inovácií:

- 1.) Modernizácia poľnohospodárskych podnikov
- 2.) Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva
- 3.) Infraštruktúra súvisiaca s rozvojom a prispôbovaním poľnohospodárstva a lesného hospodárstva (pozemkové úpravy)
- 4.) Zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov

Opatrenia zamerané na podporu znalostí a skvalitnenie ľudského potenciálu:

- 1.) Odborné vzdelávanie (poľnohospodárstvo, potravinárstvo a lesné hospodárstvo)
- 2.) Využívanie poradenských služieb

Prechodné opatrenie:

- 1.) Odbytové organizácie výrobcov
- 2.) Polosamozásobiteľské farmy – dofinancovanie opatrenia v novom programovom období z prostriedkov Plánu rozvoja vidieka 2004-2006

Zameranie tejto osi sa týka podpory agropotravinárstva a lesného hospodárstva. Dôraz je kladený na štrukturálne zmeny v súlade s regionálnym prístupom ku konkurencieschopnosti. Kvalitu ľudského kapitálu na vidieku posilňuje podpora vzdelávania a poradenstvo.

OS 2 *Zlepšenie životného prostredia a vidieka*

Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy

- 1.) Znevýhodnené oblasti
- 2.) Platby Natura 2000 a platby súvisiace s rámcovou smernicou o vodách
- 3.) Agroenvironmentálne platby
- 4.) Životné podmienky zvierat²

Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy

- 1.) Platby Natura 2000
- 2.) Lesnícko – environmentálne platby
- 3.) Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy
- 4.) Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení

K cieľom a prioritám druhej osi patrí podpora smerovaná na správne poľnohospodárske a lesohospodárske postupy priateľské k životnému prostrediu na vidieku. Snahou je zachovať biodiverzitu, kvalitu vody, pôdy a zmierniť klimatické zmeny, čo je v súlade s prioritami Spoločenstva pre rozvoj vidieka ako i národnými prioritami.

OS 3 *Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva*

Opatrenia na diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva

- 1.) Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam
- 2.) Podpora činností v oblasti cestovného ruchu²

Opatrenie na zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach

- 1.) Obnova a rozvoj obcí

Opatrenie na vzdelávanie a informovanosť hospodárskych subjektov, ktoré pôsobia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3

- 1.) Vzdelávanie a informovanie

Opatrenie na získavanie zručností a oživovanie s cieľom pripraviť a vykonať stratégiu miestneho rozvoja

- 1.) Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja

² Implementácia opatrenia závisí od množstva finančných prostriedkov z EAFRD

³ Implementácia opatrenia závisí od množstva finančných prostriedkov z EAFRD

Náplň tretej osi je zameraná na zvýšenie kvality života vo vidieckych oblastiach a diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva s cieľom podporiť obnovu a rozvoj obcí mimo inovačných a kohéznych pólov rastu, skvalitniť aktivity v oblasti cestovného ruchu a podporiť vzdelávanie a informovanosť vidieckeho obyvateľstva.

OS 4 Program LEADER –Tvorba a mobilizácia miestnych akčných skupín

- 1.) Diverzifikácia nepoľnohospodárskych činností
- 2.) Obnova a rozvoj obcí
- 3.) Vzdelávanie a informovanie
- 4.) Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja

Metóda Leader je založená na prístupe „zdola na hor“ a podporuje implementáciu stratégie rozvoja vidieka na miestnej úrovni, zostavených miestnymi partnerstvami so zastúpením verejného, súkromného a občianskeho sektora. Celkovým cieľom tohto prístupu je poskytovať potrebné zručnosti a skúsenosti vidieckym komunitám na vytvorenie integrovaných prístupov k miestnemu rozvoju.

NÁRODNÁ VIDIECKA SIEŤ A EURÓPSKY POĽNOHOSPODÁRSKY FOND PRE ROZVOJ VIDIEKA

Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka z EAFRD

Národný strategický plán je zosúladený so Strategickými usmerneniami Spoločenstva a obsahuje také monitorovacie a hodnotiace indikátory, ktoré napomôžu pri hodnotení celkového Programu rozvoja vidieka.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EAFRD) prispieva k podpore trvalo udržateľného rozvoja vidieka v celom Spoločenstve spôsobom, ktorý dopĺňa politiky podpory trhu a príjmov spoločnej poľnohospodárskej politiky, Kohéznú politiku a spoločnú politiku rybného hospodárstva.

Podpora rozvoja vidieka prispieva k dosiahnutiu týchto cieľov:

- a) zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva podporovaním reštrukturalizácie, modernizácie, rozvoja a inovácie;
- b) zlepšenie životného prostredia a vidieka;
- c) zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach a podpora diverzifikácie hospodárskej činnosti.

Na základe čl. 68, nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 vyplynula požiadavka týkajúca sa zriadenia **Národnej vidieckej siete** (NVS) pre rozvoj vidieka na úrovni SR. Úlohou NVS je spojiť všetky organizácie a orgány správy, ktoré sa podieľajú na rozvoji vidieka. Suma finančných prostriedkov stanovená vyššie uvedeným Nariadením sa má použiť pre štruktúry potrebné na prevádzkovanie/chod siete a tiež poskytovanie informácií, riadenie siete, výmenu skúseností a know-how, prípravu vzdelávacích programov pre miestne akčné skupiny v procese formovania sa a iné.

Snahou SR je čo najefektívnejšie prispieť k zriadeniu NVS s cieľom zabezpečiť potrebné úlohy vyplývajúce z Nariadenia. Jednou z možností efektívnej prípravy NVS je v podmienkach SR využitie technickej asistencie Svetovej Banky (WB) vo forme úveru na projekt budovania administratívnych kapacít na centrálnej a lokálnej úrovni pre implementáciu prístupu Leader. Experti vybratí v rámci projektu prinesú SR veľkú pridanú hodnotu, napomôžu pri analyzovaní súčasnej situácie v SR a budú na základe svojich praktických skúseností odbornými poradcami pri tvorbe NVS a celej koncepcie prístupu Leader.

Pri návrhu jednotlivých opatrení na nasledujúce programovacie obdobie vychádza Národný strategický plán rozvoja vidieka SR 2007-2013 (NSPRV) z predpokladaného objemu finančných prostriedkov vyčlenených pre Slovenskú republiku z EAFRD, relevantných požiadaviek sociálnych partnerov, realizácie opatrení súčasných podporných programov – Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a Plánu rozvoja vidieka a taktiež z podmienok nariadenia Rady (ES) č.1698/2005 o povinnom minimálnom vyčlenení prostriedkov na jednotlivé osi.

Finančný rámec Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na roky 2007-2013

V porovnaní s verziou z februára 2006 sa pozmenil predpoklad prerozdelenia finančných prostriedkov na obdobie rokov 2007-2013 ku dňu 24.5.2006 nasledovne:

Verzia z februára 2006	Verzia schválená vládou SR dňa 24.05.2006	Celkom mil. EUR	Ročne mil. EUR
Os 1 (20%)	Os 1 (20%)	300	42,85
Os 2 (63%)	Os 2 (62%)	930	132,85
Os 3 (12,5%)	Os 3 (13,5%)	202,2	28,88
Os 4 (2%)	Os 4 (2,5%)	37,5	5,35
TA (2%)	TP (2%)	30	4,28
SPOLU		1 500	214,28

Budúca politika rozvoja vidieka sa sústreďí na tri kľúčové oblasti: agropotravinárske hospodárstvo, životné prostredie a vidiecke hospodárstvo a obyvateľstvo v širšom zmysle. Nová generácia stratégií a programov rozvoja vidieka bude vychádzať z osi „konkurencieschopnosť“ pre poľnohospodárstvo, potravinárstvo a lesné hospodárstvo, z osi „manažment krajiny a životné prostredie“ a z osi „kvalita života/diverzifikácia“ vo vidieckych oblastiach.

Programový dokument bude predložený do Bruselu a do konca septembra bude predložený aj kompletný Program rozvoja vidieka na roky 2007-2013, kde budú jednotlivé opatrenia podrobne rozpracované. Do šiestich mesiacov od odovzdania má priestor Európska komisia, aby rozhodla o jeho akceptovaní, resp. o jeho zmenách pre členskú krajinu a po tomto termíne je možné, aby vstúpil do platnosti koncom tohto roka, resp. začiatkom roka 2007.

ZMOS, Bratislava 5.6.2006

Spracoval: Ing. Juraj Kerekeš, riaditeľ sekcie obcí